

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundùm quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

De Compromisso.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

no non irritat, nec aliud disponit, quàm Jus Naturale, quo solo attento valet electio sine memorata forma pro utroque foro. Non enim recedendum est à Jure Naturali Permissivo, quamdio non probatur sufficienter, aliud esse statutum à Jure Positivo: ex eo autem, quod Jus Positivum irritaverit simpliciter, non recedendum est, quòd etiam irritaverit pro foro interno; quia una irritatio stare potest sine altera, & irritatio, utpote odiosa, restringi debet. 2. Regulariter necessario observanda, nisi nimirum præplaceat adhibere formam Compromissi: vel locum habeat Inspiratio Divina: vel nisi ob paucitatem Electorum commodè observari nequeat: vel nisi alius eligendi modus ex consuetudine immemoriali receptus, vel privilegio Pontificio indultus sit. 3. Sed etiam aliorum Prælatorum &c. per c. 41. h. t. c. 42. cit. quia etiam isti, licet in sensu latiori, non incongruè dicuntur quasi Sponsi suarum Ecclesiarum, atque Pastores, eorumque Ecclesiæ, si forte moriantur, appellantur viduæ. Jam

De Compromisso.

41. Dico 7. Forma compromissi non habet locum, nisi omnes & singuli electores, nemine profusus discrepante, consentiant in compromissarios; isti tamen non assumuntur necessario ex gremio. Prior pars colligitur ex reg. Jur. 29. in 6. quod omnes tangit, ab omnibus approbari debet: sed in Compromisso res tangit omnes & singulos Capitulares; quia agitur de jure & voce singulorum Capitularium, quæ nemo in invitum privari debet. Posterior ex c. 8. h. t. junctâ gl. v. contulerint: cur enim compromitti non possit in extraneos? cum per Scrutinium faciendâ electio possit committi pro una vice extraneis. per c. 40. eod.

42. Dico 8. Electio per compromissum non valet, nisi ex compromissariis pars absolutè major consentiat in unum. Ratio petitur ab electione per scrutinium ad quam requiri majoritatem absolutam, & respectivam non sufficere diximus in 37. c. 38. Item ab aliis actibus Capitularibus; nam electio per compromissum est actus Capitularis, cum fiat vice Capituli: sed electio, & quicunque actus Capitularis, de Jure requirit consensum partis absolutè majoris: ergo & electio per compromissum exigit consensum majoris partis absolutè talis, nempe respectu omnium compromissariorum, non respectu aliquorum in diversos tendentium. Unde c. 23. eod. in 6. reprobatur tanquam invalidum compromissum, quo datur potestas Compromissariis eligendi illum, in quem exquisitis singulorum votis compererint conspirare partem respectivè majorem, scilicet respectu habito ad simul concurrentes in electione, & non ad totum Capitulum: vel eligendi illum, in quem major pars compromissariorum consenserit comparatione habita non ad omnes compromissarios, sed ad aliquos tantum, diversum eligentes, v. g. si ita limitetur compromissum, ut ille habeatur pro electo, in quem ex 7. compromissariis conspiraverint tres, licet duo in alium, & alii duo in tertium consenserint.

43. Dico 9. Etiam in Compromisso requiritur

Lib. I. R. P. Pichler.

electio communis, ab uno ex compromissariis promulganda; sicut in Scrutinio decretum electionis commune, ab uno promulgandum. c. 21. eod. in 6. Ut nimirum evidentius appareat, electionem esse unicam, & actum Capitularem communem. Nec obstat, quòd arbitri compromissarii debeant omnes & singuli pronuntiare suam sententiam, vel, si unus proferat, loqui in numero plurali, Nos &c. quia arbitris non ut Collegio, sed ut singulis committitur causa: econtra electoribus compromissariis committitur electio ut Collegio; cum electio secundum Canones fieri debeat à Collegio seu Capitulo.

Dico 10. Ubi plures constituti sunt compromissarii, possunt isti aliquem ex se ipsis eligere, nisi expressè sit ipsis à Capitulo prohibitum. Quia officium suum nemini debet esse damnosum. c. 30. eod. in 6. Quin ulterius

Dico 11. Potest compromissarius postquam ab uno vel pluribus collegis suis se electum esse novit, sibi ipsi dare suffragium, & sic facere majora, sui que electionem complere. c. 33. h. t. Debet tamen tali casu accedens aliorum suffragiis non dicere: *eligo*: vel: *colligo me ipsum*. Sed: *consentio alterius* (vel aliorum) *voto*: aut: *consentio electioni de me factæ*. Oppones 1. nemo potest oriri à se ipso, scilicet seipsum instituendo in beneficio: vel ad illud se præsentando. c. fin. de Institut. c. 26. de Jure Patron. ergo neque seipsum eligendo. 2. Nemo in propria causa potest esse Judex: vel testis. l. un. C. ne quis in sua causa. h. 10. C. de testib. sed accedens aliorum votis sibi datis judicat, vel testis est in propria causa, quia seipsum judicat, vel testatur, esse dignum Prælaturâ. 3. Ambitiosus non est capax Prælaturæ, ut supra dictum: sed alius esset ambitiosus quia se ipsum præferret aliis. 4. quando fit electio per viam Scrutinii, nemo potest sibi ipsi dare suffragium: ergo nec potest, quando fit per viam Compromissi. 1. ad 1. N. Conf. & ejus suppositum, quòd talis eligat se ipsum: deinde in Jure expressè prohibitum est, ne quis seipsum instituat, vel præsentet ad beneficium: accessus autem ad alterius suffragium in Compromisso est expressè permissus. Ad 2. N. Min. quia talis judicat potius vel testatur, aliorum de se opinionem esse justam, dum eorum de se judicium vel testimonium approbat accedendo illis, & potius acceptat, seu accipit, quàm dat sibi suffragium. Ad 3. N. Min. nam ambitiosus censetur ille, qui se ipsum nominat, antequam ab aliis fuit nominatus, & qui inmediate, principaliter, ac directè se eligit; non verò qui solum consentit in sui electionem ab aliis factam, ac illam quasi perficit, aut accessoriè tantum & indirectè se eligit; sic enim non propriè ortum habet à se ipso, sed à suis Collegis. Ad 4. N. paritatem. Disparitas est, quòd in Scrutinio suffragia secretò sint danda, adeoque nullus eligentium sciat, se ab uno vel pluribus jam esse electum: in Compromisso autem plerumque dentur vota audientibus, ac proin scientibus omnibus compromissariis. Si autem sermo sit de Scrutatoribus, quibus viva voce panduntur à singulis vota, iterum accessus non habet locum, quia Scrutatores ante alios solent, & de-

berent dare suffragia. Qui igitur in Scrutinio sibi daret suffragium, censeretur se ipsum eligere principaliter, directè, immediatè, & propriè, quod ambitionem saperet. Aliter contingere potest in Compromisso juxta dicta.

46 Dico 12. Compromissum expirat 1. per revocationem, re adhuc integra factam. 2. per lapsum temporis, à Capitulo vel à Jure præscripti. 3. per factam electionem, etiam si hæc non sortiatur effectum. *c. 30. c. 41. h. t. c. 37. eod. in 6. Dixi 1. re adhuc integra*, si nempe nondum ad substantialia compromissi processum est, scilicet nullus tractatus de certa persona eligenda inchoatus, vel nominatio facta: si enim res non amplius foret integra, non possent revocare compromittentes potestatem eligendi jam aliis datam; uti & si compromiserunt in gratiam & favorem compromissariorum; quia tunc censetur compromissum esse factum per modum liberalis donationis, quæ revocari, etiam re adhuc integra, non potest. Dixi 2. *etiam si hæc non sortiatur effectum*; quia pro una solum vice solet à Capitulo concedi ipsis electio, & ea facta censetur illi esse functi suo officio. Effectum autem non sortiatur electio. 1. si electus eam non acceptet, vel moriatur. 2. si post acceptationem iterum renuntiet juri suo. 3. si compromissarii non electionem instituerunt, sed postulationem, & hæc revocatur ab ipsis, antequam fuerit præsentata Superiori. 4. si elegerint indignum, sive scienter, sive ignoranter. Et in his casibus jus eligendi redit iterum ad Capitulum, nisi in casu ultimo Capitulum ratam habuisset electionem indigni; tunc enim devolveretur ad Superiorem, uti & si Compromissarii non eligant intra tempus à Jure præfixum. *c. 37. c. 41. cit.*

Dico 13. Eligentes (tam per Scrutinium, 47 quam per Compromissum) scienter indignum ad Episcopatum, præter poenam privationis juris eligendi pro una vice sunt etiam ipso Jure suspensi per triennium à Beneficiis Ecclesiasticis, quæ habent in illa Ecclesia, quam offenderunt eligendo scienter indignum. *c. 7. h. t. c. 37. cit. Dixi 1. ad Episcopatum*; iste enim solus exprimitur in Jure, & ideo, quia constitutio hæc est poenalis, non extenditur ad illos quoad suspensionem, qui indignum eligunt ad Prælaturas vel beneficia inferiora; quamvis quoad poenam privationis juris conferendi, instituendi, eligendi, & confirmandi se extendat ad eos, qui Prælaturam inferiorem, vel alia Beneficia conferunt indigno, in iis instituunt, ad ea eligunt, vel confirmant. *arg. c. 44. h. t. Dixi 2. pro una vice*, h. e. non pro tota vacatione, sed pro electione unica primò occurrente; adeoque si proxima electio vel provisio Superioris, ad quem facta est devolutio, fortè non sortiatur effectum, redit jus ad priores electores & provisores ordinarios. *c. 25. eod. Id quod etiam intelligendum de privatione juris eligendi, quæ infligi potest eligentibus sine debita forma, juxta c. 42. cit.*

De Libertate Electionis, & Appellatione ab eadem.

Sc. 1. Electiones debere esse ita liberæ à vi & metu, ut, si extorqueantur gravi metu, ad certam aliquam personam eligendam instigant, ipso Jure sint nullæ. *c. 14. h. t.* quia redundat in gravamen & perniciem Ecclesiasticæ libertatis, si pendeat electio à voluntate alicujus tertii, qui non est de electoribus, sive Laici sive Ecclesiastici, etiam Principis: illa verò electio, ad quam metus impellit non in ordine ad certam personam, sed ad aliquam ex pluribus ab aliquo tertio propositis, vel ex certa natione, v. g. Hispanica, Germanica, Gallica, &c. eligendam, cassari mereatur in odium incutientis metum, quia facta non est ea libertate, quam Jura requirunt. Quæ sit poena eorum, qui eligunt per abusum sæcularis potestatis, & quid hoc sit, videatur. *n. 17. 19. 24.* Hic addemus poenam extorquentium electionem certæ personæ. Prius verò

Sc. 2. Omnes, qui sciunt aliquod impedimentum electi, vel notarunt, formam electionis non ritè esse observatam, posse vel ipso electionis actu adhuc durante, vel eo finito, contra eam protestari, vel appellare ad Superiorem, aut ad summum Pontificem. *per c. 22. h. t. etiam si jus eligendi non habeant*, modò tamen Clerici sint ejusdem Ecclesiæ; quia Zelus pro bono Ecclesiæ exigit, imò obligat, ut beneficio appellationis elidatur electio indigni, & male facta electio non sortiatur effectum. Appellare tamen contra personam tanquam indignam non permittuntur illi, qui eidem dederunt suffragium, vel consensum, nisi impedimentum postea primum emerferit, vel juramento probent, se illius notitiam antecederet non habuisse. *c. 8. eod. in 6.* Quid autem observare debeant appellantes, breviter declarandum est.

Dico 1. Quicumque quovis modo injustè gravant, vel persequuntur eos, qui non eligunt certam personam, quam ipsi petunt, excommunicationem ipso facto incurrunt. *c. 12. h. t. in 6. c. 1. ibi gl. v. alios.* Quæ poena etiam extenditur in eos, qui mandant vexari eligentes, vel exequuntur mandatum, v. g. spoliando illos bonis, vel aliter persequendo non tantum ipsas personas eligentes, sed etiam earum consanguineas usque ad 4. gradum. *gl. v. consanguineos.* Item in illos, qui per vim aut metum gravem injustè extorquent certæ personæ Confirmationem, Institutionem, Postulationem &c. quia hæc lex est favorabilis Ecclesiasticæ libertati; consequenter, ubi eadem reperitur ratio, eadem intelligitur esse juris dispositio.

Dico 2. Appellans contra electionem (vel provisionem quorumcunque beneficiorum Ecclesiasticorum) opponendo aliquid vel contra electionis aut provisionis formam, vel contra ipsam personam, debet 1. conficere instrumentum publicum, scilicet manu Notarii vel alterius personæ publicæ factum, in quo exprimat omnia & singula, quæ intendit opponere; & si